

ADUCȚIE s.f.

1° (Anat.) Mișcarea produsă de un mușchi aductor ~~(care)~~; acțiunea mușchilor aductori. DICT.

2° (Tehn.) Acțiunea de a aduce, de a transporta.
Conductă de aducție = conductă sub presiune sau canal cu nivel liber, care transportă un lichid dela punctul de captare la punctul de distribuție (castel de apă, cameră de echilibru rezervor). LEX. TEHN.

[Pe. - ductă. | Si: aducțiune ^(s.f.) (~~-mii~~)]

— N. din lat. adductio, -onis

— ~~N. din~~ (fr. adduction) idem.

ADUCȚIUNE s.f. v. aducție.

ADUCTOR, -OARE adj.

(Anat.) (Despre un mușchi) Care apropie un membru de axa corpului sau care apropie două organe simetrice unul de altul. DICT.

Mușchi aductori

N. din lat. adductor, -oris,

— ~~N. din~~ (fr. adducteur) idem.

ADUIÁ vb. I. v. adia.

ADULÁ vb. I. f. (se) linguși pe (lângă) cineva, într-un mod jocos, servil. Curtenii îl adulau pe monarh. 1)

(Difft. de manta scirativă) f. incunșura (pe) greutăți în admirație, cu dragoste; a măguli, a curtea. Si la București, în timpul universității, în casa abalată și iubită. J. TEODORESCU, L. 42.

Ind. prez. adula.
- v. din lat. abul^{or, -avi} f, fr. aduler, ital. adulare f.

~~ADULĂRE s.f. Acțiunea de a adula; lingvistic jocos.~~

~~Infinitivul adula devine~~

~~Abstract verbal al~~

ADULĂRE s.f. Acțiunea
de a adula, lingvistic jocos.

[Pl. - lări.]

- Abstract verbal al

~~Infinitivul~~ adula.

~~devine abstract verbal.~~

ADULĂȚIE s.f. = adulare.
[Pl. - latii. | Si: adulațiune s.f.]

~~(-unii) s.f.]~~
- N. fin lat. adulatio, -onis ital. adulazione
~~fr. adulation, idem.~~

ADULĂȚIUNE s.f. v. adulație.

ADULĂȚOR - OĂRE adj., s.m. și f. 1.° adj.
care exprimă linguistică (jornic).
Linguistică joric; ~~?~~

cu privire plină, adulație, limba în care în care
evidentă nu - și câștigă un fel de autoritate în
casă. CĂLINESCU, E.O.E. 334. 1)

(desigur de nuanțe diferite), care exprimă
adoratie, admirație. adulație, adulație ...

și viața noastră
Prin te, și te-areme

(3401/4, 0. 00.)

2.° Linguistică joric.
~~Si:~~ (Substantivat) Tești-te

de adulatori.

[Si: adulător - oare adj.]

- N. fin lat. adulator, -oris fr. adulateur, ital. adulatore,
~~derivat~~ de la adula cu suf. - (a)tor.
sau derivat

ADULĂȚOR, - OĂRE adj.
v. adulator.

ADULMĂ vb. I. = adulmea.

adulmă, că Ferdinand ... trimite și el soli la curtea
sultană ... însușirea prăcii pe chipul său. N. COSTIN,
- E.T. I. + 44/16. [Ind. gr. adulm.]
- Lat. *adulmare. Cf. ulma ?

ADULMĂCĂ vb. I. r. adulmea.

ADULMECĂ vb. I. r. ^{Trans. și absol.} ~~Adul.~~

? (despre unele
anemale)

^{Trans.} ? A simți răutatea, însușea
sau prada cu ajutorul microbului.

Inlăii ..., ca cum se departe microbul cupului
are adulmea. CANTEMIR, 157. 130.

(Albinele ceale străine adulmea mierea. ECONOMIA, 1951)

185/24

L ...

Copoiul adul-
mea dăra fiarei prin fărână. ODOBESCU, III 147.

L ...

cum mi-au abuzat minte că dilanția de sup-
adulmea și vine după fum. REȚINGĂ, P. 131.

Un cățelus... adurmea lupul ca de trei zile. RE-
TEGANUL, P. III 35.

6 (despre oa-
meii)

20. 50. 7 simți de departe, din vreme, a mirosi
în sens figurat. Cel înțelegător adulmea și simte de
departe. CITIA și ANDROVUS, 1791, ca H.E.V. 375.

Amem vaneni care adulmea
galbenii. C. NEGRUZZI, III 116.

draionii, ca copoi, adulmea orice mișcare a
somnii. ODOBESCU, I 89. (→) Această tendință

o adurmea Români și căntară în zădărnici-
cească. SBIERA, F. S. 157. (←)

om adulmea cat

H 56 0

Căruțarie de pomură. CIAUȘANO, R. SEUT. 55.

1 A cerceta, a cănta.

Mem oameni care adormesc

galbenii. C. NEGRUZZI, III. 116.

Braioveni, ca copiii, adormesc orice mișcare a
somnii ODOBESCU, I. 82.

Această tendință
de adormecare Români și căutară în zădărni-
cească. SBIERA, F. S. 157.

Pe adormecat

Carnățarie de pomina. CIAUȘANU, R. SCUT. 55.

1 A cerceta, a căuta.

Urmele certe astupate și pierdute

cu adormesc și a le desoperi ne vom nevăd.

CANTEMIR, HR. 297

1a

Trans.

30 Fig. si poet. A cănta în ajutorul simturilor, a căpăta impresii puternice. Nu se nroptase când căti izbit pe bariera Vitanului si adulmecai cu ochii prinelistile noi. PAS, Z. I 44. Apikă grăbit si surt pe nas de câteva ori, adulmecând aerul, văzându-l lumina. SEBASTIAN, T. 83. Murogul băiat

Pe stânci s'a urcat Să joace mai sus Cu fruntea 'n apus, Si adulmece jar. (Despre lucruri) [Locomotivei] i se dă frâu liber si ea se lasă condusă, parcă adulmecând aer. SAVIA, N. 31.

V BANUS, B. 39.

40 Trans. si intrans. + se lua pe urma ruina, a urmări: a urca, a urca. Dariu... apucă spre apus... adulmecând pe fugarii adversari. HASDEU, I. C. 210.

Da, smecherii vor spune că-i imbecil să lupți Adulmecând în vreme cu Ideala' n frunte. BENIUC, V. 60. Fig (Paris) inb (Paris)

Uream prin brădet, adulmecati de saptă părăielor, resticate sub terigi. M. I. CARAGIALE, C. 39. Fig (Paris) inb (Paris)

Pet. / + si face drum, a-si cănta drumul. Crestat de serpi, părăiel adulmece stingher. LESNEA, T. 31. [Ind. prez. adulmec.] Si: adulmăca vb. I;

adurmecă, adurmăcă (BUL. FIL. IV 62) vb. I. |

Forma adulmără la J. NEGRUZZI, V 397 e, probabil, gresală de tipar, în loc de adulmecă.

- Lat. * adolmicare. Cf. ulua.

ADULMECĂRE s.f. Actiunea de a adulmeca. Se
intinde adulmecarea lipsei se mira. CANTEMIR, IST. 94.
Miresire, în sine lipsește. Inte cante adulmecarea,
a denerintis. id. Pl. 20. [Pl. -cări] Și: adurmecăre s.f.]
Participiul lui adulmeca.

Devenit abstract verbal al

ADULMECĂT s.n. = adulmecare.

[Și: adurmecăt s.n.]

- Participiul lui adulmeca.

Devenit abstract verbal al

ADULMECĂT, -Ă³ adj. (lesure vânat) Miroit, simțit,
lipstat. Mi un loc neadulmecat nu lăsară. CANTEMIR, IST. 202.

~~- Participiul lui adulmece devenit adjectiv.~~

[Și: adurmecăt, -ă adj.]

- Participiul lui adulmece cu valoare de

devenit adjectiv.

ADULMECĂTOR, -OARE adj.

bare adulecă.)

1 u Cârui lor, atât s'nt de adulecături,
măat n'ci odată m'ia s'p'rat. SEVASTOS, N. 374.

1 e În inima [colului] se zărise întăieș nite lungi, negre,
cu canel aplicat și adulecător. CĂLINESCU, F. O. I. 107.

1 e Nasul, lung, zărea p'nte umbră t'p'și ai obrazilor,
și se subția în vâd'ul palid, adulecător. JAR, F. 256.!

1 e Fig. Pre cât lumina soarelui a lucra poate în organelo
vizitate, pre atâtea agintorește mai d'nainte stința
în mintea adulecătoare. CANTEMIR, L. M. #EM. 375.)

[Si: (învechit și dial.) adulecătoriu adj.;
adulecător, -oare adj.]

- Derivat dela aduleca

cu suf. - (ă)tor.

ADULMECĂTORIU adj. v. adulecător.

ADULMECÓS, -OASĂ adj. (învechit)

= adulecător. În lup nu numai

tăcerea inimioasă, ce și oarece sim-
tute adulecoasă raste. CANTEMIR,

IST. 83.

- Derivat dela aduleca

cu suf. - os.

ADULT, -Ă adj. Ajuns la maturitate, Planta
adultă. GRECESCU, FL. 4. 10. (Substantivat) (după oameni),

~~după băieți, după tineri.~~ (Om mare, cres-

cut, vârstnic. Scală de adultă.

- ~~II~~ II (fr. adulte, idem ital. adulto).

N. din lat. adultus)

ADULTER, -Ă adj., s. n. 1° Adj.

bare - și înseală sotul sau soția;

(învechit) prescurtat O femeie

adulteră.

(Substantivat) Frumoasa adulteră

de farmece e plină. MACEDONSKI, O. I 243.

2° s. n. Acțiunea unui bărbat căsătorit sau a unei
femei căsătorite de a-și însela soția sau sotul.

~~II~~ Bărbatul sau femeia, poate cere despățensă
pentru cauza de adulter. HAMANGIU, C. C. 59. Fermele...
în taină adulterul l-au pus încet pe cale. MACEDONSKI

O. I 247.

[PE. (ad 2°) - tere.]

N. din lat. adulter (2), / ital. adultero.

- ~~II~~ II (fr. adultère, idem).

Frantuzism
Trans. (Neologism)

ADULTERĂ vb. I. A distruge,
a falsifica, a corupe, a altera
punitatea sau autenticitatea
unui lucru. Ce ce adulte-

rează natura. EMINESCU.
CĂLINESCU, O. N. E.

I 107. [Prez. ind. adulterează.]

- ~~di~~ din fr. adulterer. idea.

Reșine
Căci
Op. lui
care în figură
teologice
Căci
un
sim
atunci
altă

ADULTERIN, -Ă adj. Născut din adulter.
Copii adulterini. | Care se referă la adulter.
Noni relatuimi adulterine. (O.D.P.E.N. R.P.R. 472.)

- ~~III~~ fr. adulterin, ital. adulterino.
N. din lat. adulterinus)

Până la noi apăruse
niessus flăcăi de
portocală & l' adumbres
CODRU-DRAGUȘANU
C. 154.

ADUMBRI vb. IV. I. Trans.

A umbri (ceva sau pe cineva)

Adumbresc. LB. | Fig. A pune în umbră.

Prestigiul de care se bucură intelectualul începe
să adumbrească pe "cavaler". CĂLINESCU, I. 185.

| Refl. A se așeza la umbră. Copaciul, sub care
se adumbresc, era măret. ISPIRESCU, L. 230. | Fig. A
se întuneca, a se întrista. Fiindcă fata tânărului
se adumbresc puțin, Otília începu să-i dea explicații

solubilo. CĂLINESCU, E.O. I 40, f. 198, 227.

2° Fig. Trans. A apăre. Judetul nare ... păduri
care să. l. adumbrăscă. I. IONESCU, D. 147. | Reff. A se
aseza la adăpost. O, eroi, care în trecut de mării vă
adumbrăseti! EMINESCU, P. 245.

[Prez. ind. adumbrăsc.]

- Formatic, "savantă" (după lat. adumbro, -are).

~~Presupunem o formă mai veche *adumbra vb. I din~~
~~lat. adumbrare: it. adombrare, v. - pro. azombrar~~
~~v. f. azombrer, - care a trecut la conj. IV sub influența~~
~~unei umbră vb. II (alături de umbră vb. I).~~

ADUMBRIRE s. f.

Acțiunea de a adumbri.

[Adăpost. BARONZI, L. 100.

[Pl. - briri.]

- ~~Abstract verbal al~~

- ~~Infinitivul~~ (lui adumbri).

~~devenit abstract verbal.~~

ADUMBRIT s. n. = adumbrire.

- ~~Abstract verbal al~~

- ~~Participiul~~ (lui adumbri).

~~devenit abstract verbal.~~

ADUMBRÍT, -Ă adj.

Un bit, apărut, așezat
la umbră, adăpostit. Apă
adumbrită de dealuri.

10
↓ două cărări de
asfalt laterale
adumbrite de arbori
tufosi. CODRU-
DRĂGUSANI. C. 91.

I. TONESCU, M. 73. Băiatul

acumse adumbrit într'un

crânguleț verde. ISPIRESCU,

L. 289. Fa-ți clipeul adum-

bit de Jungi. LESNEA, I. 119.

Fi:
artă
Vintunecat.

1e
→ Vedem cum lângă
mare n fund se nalță
o peșteră de dafini
adumbrită. MURNU, O. 146.

- Participiul lui adumbri cu valoare de
deciut adjectiv.

ADUMBRITÓR, -OÁRE adj.

bare adumbreste. Si au odihnit
sub pomi adumbritori. ~~Si~~

(înseamnă și dial.) adumbri-
toriu. adj.

- Derivat delu adumbri
cu suf. - (i)tor.

ADUMBRITÓRIU adj. v. adumbritor.

ADUNĂ vb. I. I. (Complementul e un lucru) 1. Trans. (In apozitie cu a ^{numi}împrăstia) A aduce la un loc ceea ce se află răspândit, a strânge la o altă.

S'au iuit ... să adune ciale împrăstiate. DOSOFTEIU, ~~la~~ HEM. 389.

Văcării marul... a duna posomorît paharele. PAS, L. I. 1. Se prăpădește prin mișcările de curte. Cu tot ce-a adunat ca acolo. DIMITRIU, B.F. H 381.

L...

My înțelegeau clara și adunată miera. ISPIRESCU, L. 1381 H 381.

Te-aduni duminica zău?... - Că n'adun de dorul tău, Că adun de neaștrul meu. DOINE, 27i. 5

Bună ziua, moș băbănu, ce-adui duminica zău? JAHRESBER. VII 49.

si-am adunat. MARIAN, IA. 38. Seceră, unde n'a semănat, și adună, unde n'a secerat. ZANNE, P.I, 282.

Expr. A aduna pâinea = „a aspa aluatul (sau mîlăiul) pe foi de brean ori prin tavale (tăvi) spre a fi dat în cuptor. FURTUNA, V. 89. Una frămînta, una făcea focul mereu, cealaltă a adunat pâinea și a dat-o în cuptor. id. ib. 87.

2. Trans. A strânge (de pe jos), a culege. Si niste succeale adună.

H m încompunde.

CORESİ, ~~la~~ GCR. I 12/5. 1

Merg s'adună mură fetele.

COȘBUC, F. 127. În calea ei împănă a curge... mărgăritare, iar mesei... se pleacă și le adunară. ISPIRESCU, L. 40.

Și venea să descălece, ca să adune câte un mînușchiu de flori. id. L. 17. Și bine s'adun flori. SAHIA, N. 24.

(cava sau pe cinva)

100

3. A descoperi / întâmplător,

1/2 I mu Flu

fără a căuta

A dooa zi o înțire

~~Haflerului~~ N. TES-
TAMENT 1648, a -
flând BIBLIA 1688

întru Potol, tuo aflămtraii, și rugați fumu de ei.
COD. VOR. 99,

Sfârșind zapodica, aștărăm un pomel. MINEUL (1776), 28². Crăpând una [= buca], au aflat mizul ei dulce și bun ca de migdale. DRAGHICI, R51.

H 51/17.

! A născoci, a scoori,
a inventa,

H 56/30.

H Expr.

Acest chip au aflat Robinson, ca să nu uite cursul anului. idem. Imprejururi adunați Sedaș Turcii înarmați, și pe rând se întreba. Cf. ce moarte i-ar afla? ALECSANDRI, P. P. 136.

1 a 1 gi

A afla de bine sau: cu cale sau: de curviniță sau numai: a-și afla = a găsi nemerit. D'apoi bine, astăzi fi-ai aflat d-la de arat? MARIAN, SE. II 146.
! A afla chip sau: chip și cale sau: chip de cale = a găsi mijlocul de a... : ~~Armas...~~ Ilescul aflate chip a se deslega... dintr'un lanț ce nu era potrivit cu ușurătatea inimei sale. C. NEGRUZZI, HEM. 448.

1 ...

Se rugă lui Serban Vodă să intre la mijloc, să afle un chip de cale să-i mântuească de Dumitrașco. MUSTE, LET. III 1264.

H 26/11.

Cât s'au gândit ei încolo și neocae, tot n'au aflat chip și cale. Au chemat dură și vorbe-
le în mijloc, cu sfatul or cel adânc. SBIERA, P. 44.

! A afla pricină, și-a-și afla prilej, a afla vreme = a găsi un pretext, o ocazie nemerită, un moment oportun, (spre a îndeplini ceva plănuit de mult).

(Încechit)
f (Încechit)

H 390/30.

1 e 1 a

Auziră de la masă bovarii și-și aflară de acia prilej și sucepură a plânge și a ruga pre împăratul. MOXA, 1790.1

Ca niște remulțimitori și lăpădară și nu vorură să murgă, și-și aflară prilej. VARLAAM, C. 358 s.

Neprieteni lui V. atence au și aflat vreme, de au zis... NECULCE, LET. II 266/5.

Hib.

H ib. 21/12

Având el pre Moldova mare mânie și pismă veche... îndată au aflat pricină că era și om meșor și isief la fire - zicând că are împărăția multe trebi și-i cere de la fară mulți bani, și așa îndată au și scosdărimulte. N. COSTIN, LET. II 21.

LET. II 21/12

Află prilej și de treaba aciasa, minunată fâmece. MINEUL (1776), 169¹. Neprieteni lui V. atence nu și aflat vreme, de au zis... NECULCE, LET. II 266. Vor afla dusmanii vreme să-i fure astăzi bătăci ei. COBUC, B. 119. A nu-și afla loc(ul) = a nu putea stă liniștit (de mare bucurie, de emoție etc.). Cum au prins voinecelul la putere, nu-și mai află loc. MARIAN, P. 144. Acasă, ci imblă totdeauna în vileji. SBIERA, P. 44. Alăta era ea de bucuroasă și de veselă, cât nu-și află loc. MARIAN, P. 65. A-și afla omul = a da de cel pe care nu-l poți birui, înșelă etc. Dar... A afla ac de cojeul cuiă... A afla nod în papură.

H Expr.

H 22.

H id. ib.

H Expr. ac

Si-a aflat sacul petical, se spune când doi inși (mai ales solți) se peticesc. ZANNE, P. II 346. Cf. Si-a aflat

id. tîngirea capacul. (ib. IV 146).

III. Reff. 1°. S se găsi, a exista, a fi. Jăcură

Id rugă ... către Dumnezeu, ca să le arate cine să va afla
 să fie destoinic a hi mitropolit. VARLAAM, c. II 32₁. Să-l
 gonească dentr' aul loc, ... să nu se mai afle pe aciale
 locuri. PRAV. MOLO. 26₁. Acesta, aflându- se încă diacon,
 veni la biserica sfântului DOȘOFTEIU, V. S. 3₁. Vedem
 neamul omenesc ... la mare negriji aflându- se. BIBLIA
 (1688) pr. 3/21. În țara noastră pe aceste vremi nu se
 află om ca acela. NECULCE, LET. II 257/26. Se afla în
 idee, cum că... Nemții le pot da voie să treacă ostile
 turcești prin Țara Rumânească. E. VĂCĂRESCUL, IST. 300.
 Pentru ce omul să află atât de adesea în deosebite
 stări măhnitoare? MARCOVICI, O. 7/24. Să tu ai fi
 făcut aceasta pentru mine, de m'as fi aflat în starea
 voastră. DRĂGHICI, R. 23/26. [Sunt] optprezece secolii,
 de când [natura română] se află statornicită pe pământul
 său. BĂLCESCU, M. V. 5. Un asemenea om nu se află în arm
 id. ib. 392. În stare în care mă aflam ... uitasem că
 mai trăiesc pe lume. CREANGĂ, A. 66. Caut mănăstirea
 de tănăie și nu știu în care parte a lumii se află. id. +
 90. Harap- Alb, aflându- se cu părere de bine despre asta.
 nu se lasă, până ce găsește un bustihan. id. ib. 238. O
 Zână... cum nu se mai află sub soare. ISPIRESCU, L. 35.
 După bătălie multi viteji se află. ZANNE, P. IV 269.

care nu se (mai)
 afla. Lăsați de că
 sup. (cu sans se
 sup. lăsați)
 ✓ Se-oiu face eu să iei un
 dragut de femeie, care
 nu se mai află. id. ib.
 161.

„Eleonora mai poate sta multa vreme unde se află”. DUMITRU, B. F. 5.
 Dizea se află deodată pindut în stăci. id. ib. 108. Critica literară se
 află într' un continuiu impas. VIENER, CR. 7. Pătimim în osândă car
 ni se mai află pe lumea asta. SADDYEANU, N. F. 6. Si și-a adus marea
 un buduf de lăbuză care nu se mai află pe lume. id. ib. 10. Acolo
 se află un mad urechi. id. ib. 27. Imaginarea zăpăzită se află și pe
 taler mare de argint. id. ib. 32. Să se află nevina mai tare decât
 cel de floarea brumei. id. ib. 35. Mi-i de mirare că se află pe lume
 asta. Lăsați cu atata răutate... cum află că ar fi măturose de
 ...

10 p/bis

Domnul inginer al nostru... se afla in corespun-
denta cu Pavel Ilici. id. b. 52. Soarele se afla in
deasupra asfintitului. id. b. 80. In Republica Po-
pulara Romana... mijloacele de tiparire... se afla
la dispozitia oamenilor muncii. GHEORGHIU-DEJ,
R.P. 21. In fruntea lagarului pacii si al socia-
listului se afla Uniunea Sovietica. ANA PAUKER
Ouv. 15.

cu acela
sens unde

√ ()

Tă

Lă

ix ^{Exp.}

Li stai

← ^{Exp.} Nu se află = nu
e adevărat, nu e exact. Epistatul: „S'a plâns bo-
rierul, că l-ai batjocorit”. Stan: „Nu se află, domnule
epistat!” ALECSANDRI, T. 142. Să nu se afle (ca) să...
=, să nu cumvă să... Să nu se afle, ca să vi^ă acasă
fără de o sută de lei. SBIERA, P. 217. Dară să nu
se afle, să le dee altuia. idem, P. 127.
A se afla de față = a fi prezent: ~~în pre-
sență~~. De să vor afla de față unii ca aceea, să-i
prindeți și să-i legați. DOC. (C. 1627, Mold.), PAP
HEM. 451. Cum te afli? = cum te simți; cum îți
merge; cum ești cu sănătatea; ce faci? (Fam.) A
se afla în treabă = a face ceva, a se amesteca în
ceva, fără spor și fără pricepere.

afli^{re}
10

lib.

Γ (mai)

[Prez. ind. afli.]

— Lat. *afflare* (= *ad* + *flare*) „a suflă spre ceva”.
se găsește la Români, în vechea limbă dalmată (*affla-
tura* = pradă găsită pe largul mării), în Italia su-
dică (neapolitan *asare*, calabrez *ahjare*, în Cerignola
și Bari *acchjā*, sicilian *acchjā*), în peninsula iberică
(span. *hallar*, portug. *achar*) și la Reto-romani (sur-
selvic *aflar*) protutindeni cu sensul de „găsi”, core-
spondând deci lui *trovare*, *trouver* din Italia și Franța.
Acest sens, care e atestat abia în s. XI, în niște
glose latino-spaniole, trebuie să fi fost cunoscut și po-
porului roman, în dezvoltarea ~~și~~ se explică (după

H2 V semantică

H căpăt

Schuchardt) în modul următor: *Afflatur*, „se suflă”, va
fi mai întâiu sensul de „se șoptește”, *mihi afflatur*,
„mi se șoptește” (cf. „numai, tu să nu te răsuști cuivă,
ca să nu prindă el de veste”. CREANGĂ), de unde apoi,
forma pasivă fiind înlocuită prin forma activă, *afflo*,
„aud (ceea ce mi se șoptește)” și, în urmă, „găsesc”.

AFLĂRE s.f. 1° Faptul de a afla. Aflarea acestui lucru mi-a făcut mare plăcere.

√ După aflarea... [rezultatului alegerilor] mai supărat și mai neliniștit decât celelalte partide fu printrul leș. PAS, L.Z 129.

M 38/7.

2° (Învedit) Născocire, invenție, descoperire.

Să nu socotiți... că aceste sânt aflări ale mele. ANTIM, P. 211. Întrebuințarea iposului... este una din cele mai însemnate aflări ce s'au făcut în gospodărie. I. IONESCU, C. 28.

3° (Neobisnuit) Stare a sănătății. Întrebările mele... despre aflarea tatei. SBIERA, F.S. 132.

[Pl. - flări.]

Abstract verbal al lui - Infinitivul lui (afla). Devient abstract verbal.

AFLĂT s.n. Găsim, aflare. Aflatul sfintelor noastre a lui sfântul beachie. DOSOFTEIU, v.s. 191. | Născocire, invenție. Pe această poveste cură și aflatul slovelor. M. COSTIN, LET. I 29/180 | Loc. adv. Din aflate = din auzite. Să știe dintru aflate, A fi o... cetate. BARAC, A. 6/5. √ - Abstract verbal al lui afla.

√ Adv. adi. De aflat = venit pe neașteptate, câștigat cu ușurință. Luemul fu ca de aflat. COMAN, 66.

AFLĂT, -Ă adj. Găsit.

1 (~~Frantuzian~~) Copil aflat = copil (de) găsit, copil lepădat.

1 (med.) Aflat de nevoie = epileptic. HEM. 444.

- Participiul lui afla cu valoare de deseruit adjectiv.

Vitate de sam-
pate si de si in Ju-
goslavia aflate sub
Căleleul Lasciilor
titonit. SCÂNTEIA,
1957, m. 2178.

AFLĂTOR, -OARE adj., s.m.

1° Adj. Care află. De vete
să fim aflătoare, hai... să privim.
ALECSANDRI, T. 13, cf. DRĂGHICI, R. 18.

2° Subst. Născocitor, inventator.

H P.I 102.

Aflătorului răutăților. DOSOFTEIU, v. s. 126. Astă...
băntură... face mi mai puțină cinste aflătorului ei,
decât aflătorului tipografeii și a corăbieriei cu abur.
C. NEGRUZZI, I 75.

[Pl. (~~2°~~) -tori. | Si: (învechit și dial.)
aflătoriu adj., s.m.]

- Derivat dela afla cu suf. -că)tor.

AFLĂTORIU adj., s.m. v. aflător.

AFLICTIV, -Ă adj. (Jur.)

(despre pedepse) Care răpește
muni condamnat libertatea
sau viața. Cf. infirmant. Munca
silnică este o pedeapsă afflictivă
și infamantă.

- Din fr. afflictif. idem.

Apogurgă-
AFLUENT s. m. ~~toare~~ care se varsă ^{în} altă ~~în~~ sau mai mare.)

[Oltă] va continua să crească și pînă la Brazi, fără ca în acest timp, totuși, vreun afluent săi se ivească pe malul. BOGZA, c.o. 88.)

[Pe. - entis.]
lat. affluens, -ntis
- N. din (fr. affluent, ital. affluente).

AFLUENTĂ s. f. Năvală, curgere din toate părțile, îngrămădire. Pe străzi era o mare afluentă de lume. [Pe. - ente.]

[În pictură și magă - gine crește afluenta și mășfuri.]

- N. din (lat. affluentia, ital. affluenza).

10 (Med.) Năvală sau îngrămădire abundentă a unui lichid (mai ales sîngelui) către un punct al corpului.

AFLUX s. n. 2. Năvală, năpădrie neașteptată din toate părțile către un punct. ... Partidul se va debarasa de afluxul de elemente nestatornice. I.P.C. (6) 69.

În legătură cu enormul aflux de noi membri ai partidului, congresul încheierii de a încheia competiția socială a partidului. il. 329.

[Pe. - fluxuri.]
- N. din lat. affluxus fr. afflux.

AFÓN, -Ă adj., s. m. și f.

1° Adj. Fără glas, fără
sunet. ^{unghi} A răcit și e cu versă-
vârșire a fon. | (Fonet.) (despre
sunete) Care se articulează fără
~~vibrația~~ vibrația coardelor vocale; apo-
nic, surd.

2° Subst. ^{num} Persoană care
nu poate cânta. Poate cineva
să-și înclipe un cor al afo-
lor?

[Accentuat și: áfon. |
Pl. (~~ad~~ 2°) -foni; -fone.]

— ~~Adin~~ din grec. ἀφώνος (fr. aphone, ital.

afono).

AFÓNIC, -Ă adj. = afon (1°).
Sunete afonice.

-Derivat dela afon cu suf. -ic.

- drepte

AFONIE s. f. (Med.) ~~Aphonia~~ Stingere a glasului. | Fig. Răgușală desăvârșită.
- Din ~~fr.~~ grec. ἀφωνία ideea.

H (*aphonie,
ital. afonia).

- drepte

AFORISM s. m. ~~Aphorismus~~ Judecată care redă într-o formă concisă un adevăr sau o părere în privința lucrurilor omenești; Cugetare, maximă, sentință, zicere.

H cu privire la viață;

El era multumit,
menținând departe de
aforismele unor trecători de a guvernă.

BACOVIA, O. 237. [Pl. - risme.]

Mi-am amintit de unele aforisme... În legătură cu ucrainiană mea de un dicitare. SADOVEANU, N.F. 47. Este, în aforismul criticului francez, o indicație a ceea ce trebuie să facem pentru a scoate critica românească din toropeala ei actuală. VITNER, CR. 9.

Si: (neobisnuit) aforismă s. f.]

- Din grec. ἀφορισμός (lat. aphorismus, germ. Aphorismus, N. Din fr. aphorisme, ital. aforismo).

AFORISMĂ s. f. v. aforism.

✓ Sunt în viață, domnule mea, urmașii Andrei pe un ton aforistic și meditativ. HOGAȘ, DR. II 81.

AFORISTIC, -Ă adj. În formă de aforism, în felul aforismelor. Măi, măi! se nișcă profesorul. Be stil aforistic. P. PETRESCU, R. DR. 9, cu aforisme

Titu Maiorescu amintește cu obișnuitul său ton aforistic... că... scade trebuința unei critici generale. VITNER, CR. 5.

- N. Din fr. aphoristique, germ. aphoristisch, ital. aforistico.

A FORTIÓRI loc. adv.)

Cu atât mai mult.

Dacă a avut dreptul să
vândă și să cumpere, a fortiori l-a avut
pe acela de a închiria.

[Pronunt. a forti-ori]

— s. din lat. a fortiori.

AFRĂMEASĂ s. f. (Bot.) v. avăneasă.

AFRICÂN, -Ă s. m. și f., adj.

1º. Subst. Persoană ori-
ginară din Africa. Mișcarea
mondială împotriva colonia-
listelor asupritori câștigă din
zi în zi tot mai mulți adepți
și printre Africani.

2º. Adj. ^{care ține de Africa,} din Africa,
al Africaniilor. Valuri albe
trece în zare, se aseară'n
lung troian, ca nisipurile
dese din pustiu african.

ALECSANDRI, ~~ap. CADE~~ P. III 13.

Continentalul african.

Naufragiatii au debarcat pe coasta africana.

[Pl. (~~ad~~ 10) - carui, - caue.]

- Derivat dela Africa
cu suf. - an.

AFRICATA s. f. (Fonet.)

(^{Consoană}
~~Fonem~~) cu caracter mixt, care rezultă
din ^{combinarea} ~~implicarea~~ unei conso^{ană}~~ane~~ ocluzive
(b, p, d, t etc.) cu ~~ună~~ spirantă sau
fricativă (f, s, ʃ , ʒ etc.), ambele având
același punct de articulație: ts, t ʃ , d ʒ etc.
~~ca~~ în cuvintele: tsară, t ʃ er, d ʒ inere (tară,
cer, ginere); [Pl. - cate.] semi-ocluzivă. [Pl.

- ^{cate}
~~caute~~.] Din
- A După fr. affriquée, ital. affricata.

AFRODIZIAC, -Ă adj., s.n.

(Substanță) care atâță ~~epre~~
poftetele trupesti.

- A Din fr. aphrodisiaque, idem
ital. afrodisiaco.

AFRONT 2. n. ^{insulta, in puho,}
cară, necinste, rușine în fața lumii. No să-mi fin-
tuesc răzbunarea pe afrontul meu! C. NEGRUZZI
III 463. N'ar fi o nedreptate, un afront, ce am face
de buna noastră voie vânătoriei, când am nesocoti
drepturile ce ea are? ODOBESCU, III 113. Lui Mo-
gorogea nu-i ieșea de la inimă afrontul ce i-l făcuse
Pavel. CREANGĂ, A. 107.

Tu putea să nite
[stata Miculina]
afrontul pe care
vecina i-l fă-
cuse. PAS, Z. I 86.

VAmii câtă o dom
Cuză au fost pentru
Șutulești, grei și plin
de afronturi. PAS, ...

[Pl. - fronturi.]

- M. Din fr. affront, ^{ital. affronto.} ~~id.~~

106

AFRUNTĂ ob. I. (Frantuzism). = înfruntă.

Musttrarea conștiinței fu condamnat s'afrunte
MACEDONSKI, O. I 256. Vai și s'afrunt toate Lovi-
rile fatale ce pot a m'astepta. ib. II 23. În situa-
ția unei mâte afruntând un calendar. ALAS.

1935, [24 XI] 8/2. [Prez. ind. afrunt.]

- M. Din fr. affronter. ~~idem.~~

AFT s.n. v. ah.

(Mas ales la pl.)

AFTĂ s.f. (med.) Mică
ulceratie produsă pe muco-
sele gurii sau ale faringelui;
bubulită, bănuță în gură, acrum.

[Pl. afte.]

- M. Din fr. aphte, ^{ital. afte.} ~~idem.~~

AFTÓS, -OĂSĂ adj. (Med.)
cu afte, plin de acrum.

1 (Med. vet.) Febră aftoasă =
boală de gură și de mughi
(la vite).

- A Din fr. aphteux ~~idem~~.
sau derivat dela afte cu suf. -os.

AFUM s. n. Mirosul caracteristic al
afumăturilor, al cărnurilor conservate prin
fum. Prea îmi place afumul slăninei.
CREANȘĂ, ^{la} CADE.

- Postverbal dela afuma.

AFUMĂ vb. I. Trans. 1°. A
ținea, a expune ceva la fum,
a face să intre fumul în
ceva.] (despre alimente.) Carnea să se

afume cum trebuie. DRĂGHICI,
R. 1861/

(despre roșul de albine) Pre acela (roș),
pe carele vrei să-l muți, îl a-
fumă. ECONOMIA 1921

H 86/25.

H 192/11.

H patrivit

← / (Pentru a goi
bolile sau spiritele rele, ~~se folosesc~~ unor
superstii populare.) Pentru tusa^{ca} să
se afume cu burete de cruce. M.S.
(≈ 1788), ^{la} HEM. 459. De-alia r-a
mai trece băiețului istuia de yă-
riet, că mult păr îmi trebuia
de la tine, ca să-l afum. CREANGA,
P. 33.) Babeli

| e

| ie

| e

| e

~~(Construit cu prep. prin
furnu)~~

~~Babeli la noi gresc
pe necuratul, afumând
pene prin casa. C. NE-
GRUZZI, I 66.~~

| re

2.°] A acoperi, a umple
de fum. Au zis slugii mele | să
afume odată cu hărțile aceste
K. NEGRUZZI, I 66.)

| ...

Șă-mi aduceți
carul beicului, mă
să-l afum. DUMI-
TRIU B. F. 27.

| e | a
H id. ib.

~~afume odată cu hărțile aceste. Am sernat... Într'un bordeiu
dărămat: Picătura m'a picat, Crivăful m'a înghețat,
Fumul că m'a afumat. TEODORESCU, P. F. 289.~~

/ A parfuma | Vor opăta
și vor afuma trupul crăciunii
[mort.] BELDIMAN, K.P. II 15. Nu am
mintit conștiinței noastre, afumând
cu mirene prefăcute niște idoli
amăgitori. ODOBESCU, 504.)

Peu fuma de
microdermii.

H 5/22.

| 1

| I.

(Abol.) Au afumat
toată ziua prin casa
ca să iasă acel mi-
ros rău. TDRG. Fig. Refl.

A se ameti de aburii sau de țării
bănturii, a se îmbăta usor, a se
chercheli.

H patrivit

le

le

(Pentru a goni bolile sau spiritele rele, ~~parafond~~ unor superstitii populare.) Pentru tusa sa se afume cu burete de cruce. M.S. (= 1788), ^{la} HEM. 459. De-abia i-a mai trece baietului istoria de parire, ca mult par imi trebuia de la tine, ca sa-l afum. CREANGA, P. 33.) Babele

le

le

~~(Construit cu prep. prin)~~

re

~~Babele la noi goneoc re necuratul, afumand pene prin casa. C. NEGRUZZI, I 66.~~

2°.] A acoperi, a umplea de fum. Am zis slugii mele sa afume odata cu hartile aceste K. NEGRUZZI, I 66.)

I ...

Sa-mi aduceți capul beicului, ma sa-l afum. DUM. TRIV, B. F. 27.

~~Am zis slugii mele sa afume odata cu hartile aceste. C. NEGRUZZI, I 66. in figura etimologica. Am iernat... Intra un bordeiu darămat: Picătura m'a picat, Crivățul m'a înghețat, Fumul că m'a afumat. TEODORESCU, P. P. 289.~~

le Ia H id. ib.

A parfuma Vor opăti si vor afuma trupul crăielcii [mort.] BELDIMAN, N.P. II 15. Ma am mintit conștiinței noastre, afumand cu mirexne prefăcute riste idoli amăgitori. ODOBESCU, 504.

cu fume de mirodenii

H 5/22.

11

I.

(Absol.) Am afumat toata ziua prin casa, ca sa iasa acel miros rău. TDRG. Fig. Refl.

A se ameti de aburii sau de taria băuturii, a se îmbata usor, a se chercheli.

10

S'a afumat cu luleana...
Și tot strigă ado viu! PANN,
P. V. IHHH.

H 111/27.

L
T S.

~~Ora afumat de tot în seara aceea.~~
~~CARAĞIALE, N. 116.~~

~~Sergentul Pasăre era
un pic afumat. CA-
MILAR, N. 1375. Era slo-
bod de serviciu [unchiul]
în ziua aceea și venea
dela cârciumă puțin afumat. PAS. 2. I 50.~~

Voișia lui și o ușoare
clătinare a trupului arătau
că se afumase destul de
binișor. PAS, ~~L~~ 4. I 40.

Te afumi cu pelin dela
Rusalii. ȘE Z. III 121.

H il

H 149/20.

3.º A ½ (fără voie) gust de fum
la mâncare. Spăla, freca vasul,
pucea, ~~de-și~~ fierbea, păzind să
n'afume [mâncarea] și'n foc să
me dea. PANN, P. V. II. 449 Ai afu-
mat laptele.

Rar
II. (~~fumebit~~) ^{intrans și refl.}
A fumega, a scoate fum.
Atinge codrii și afuma-se-voe
(fumăga-voe PSALT. 1651; se afumie
ARSENIE D. BISERICANI; fumega-se-voe
DE 301

AFUMĂT s.n. = afumare (10).

Am pus carnea la afumat.

Hârtie de afumat.

~~Abstract verbal al~~
~~Participiul (lui) afuma.~~

~~Decalut abstract verbal~~

AFUMĂT, -Ă adj. ^{s.f.} T. Adjective
a fost pus, expus, trimis la fum; acoperit, plin, înmăgrit de fum.

H 140/g.

Nu putea să mănânce carne afumată. DRĂGHICI, R. 110 + Privea, în păretele afumat, la umbra sa proprie. EMINESCU, N. 58. Scusa a hârtie afumată, pe care mi l-a dat. NEGRUZZI, I-186

la + a + af.

o umbră este acumă, și pot să te ridic, lăsând odaia goală și lampa afumată... BACOVIA, O. 93.

Du-te, du-te blestămate, cu mustele afumate, Du-te, du-te, urgisite, cu mustele porjolate. RETEGANUL, TR. 149

Golea ici, Golea colea, Golea n' margine de sat, în cel cătun afumat. ZANNE, P. VI 123.

af.

H 129, cf. 31.

V. Colo sus, sub grînile afumate din clopoțele grele. CAZIMIȚA, P. 76. Pe un ștrambă o căruței afumate și baba a icsit. id. 110. 105.

Trăgălelit de fum sau de vechime. [Bra] pleriu, all la păr; barba pe la margini afumate. DOSOETEIU, cap. HEM. 463. Dint' un smoc de țarțăloage de mesii... scoase o hârtie afumată, pe care mi-a dat-o. C. NEGRUZZI, I 186. Du-te, du-te blestămate, cu mustite afumate, du-te, du-te, urgisite, cu mustite porjolate. RETEGANUL, TR. 149.

2° (Despre mâncări fierți care s-au răfătat și afumate în timpul fierții) Cu gust de fum.

I...

T S.

4° Fig. Ametit de băutura, cheche-
lit, beat. Era afumat | de tot în
seara aceea. CARAGIALE, N. I 116.

Sergentul Pasăre era un pic
afumat. CAMILAR, N. I 375. V

Era slobod de serviciu

în ziua aceea și venea dela
cărciumă putintel afumat. PAS,
Z. I 50. V

√ Popa Tăvita, după
sticlirea ochilor, arăta
că i afumat rău. id. if. II
329.

√ Tăcneau unii la poarta
palatului, și se vede
că sunt afumati bine
și că erau breniti. id.
L. I 59.

(Regional)
II. S. f. (Bot.) „Un fel de
strugure ruginit, de a culoare
amestecată din alb, galben și
roșu, picurată cu negru”. HEM. 463.

- Participiul lui afuma cu valoare de
deobit adjectiv.

AFUMĂTOR, -OARE ^{1. m.} adj. și n.

I. Adj. ← → Care afumă, care
parfumează. Au numit sumnezeu atunc
Raasim și pre Fachei; doi bărbați afumă-
tori. N. COSTIN, LET. II 138.1

^{1. m.} Aparat cu care se afumă stupii. CADE.

II. Subst. ^{2. m.} Vas în care se
ard mirodenii și în care se afumă
prin casă, cătruie. O stopitoare

T e I re

H Tăciami

H 38/25.

și afumătoare de argint.

URICARIUL, XVI 276.)

O căție sau afumătoare
de argint în forma unei sfere cu capac conic sprijini-
tă pe trei picioare de figura unui S, fixate de o
tavă lată... ODOBESCU, I. 459.)

1 (la pl.) Mirodenii cu care
se afumă prin casă.

3°. S. n. și (uneori) f.
nu

Sistem de prăjini încrucișate,
prinse deasupra vetrei sau
a coșului larg al caselor
tărănești, de care se atârna
cărnușurile spre a fi afumate;
construcție specială pentru
afumarea cărnii, șuncilor,
peștelui etc.; afumătorie.

LEX. TEHN.

[Pl. (~~ad~~ II 1°) - tori și toare,

(~~ad~~ II 2°) - toare și tori.]

- derivat dela afuma

cu inf. - (ă) tor.

AFUMĂTORIE s.f. (Rar) =
afumător (II 3°). [Pl. - rii.]
afumam

- Derivat dela afumător
cu suf. - ie.

AFUMĂTURĂ s.f. 1° Acțiunea de a afuma; afumare.
În ziua de 40 de ani se fac afumături cu cărbie aprinse prin
case. MARIAN, SE. II 168.
2° Carne afumată.

H - Derivat dela afuma
cu suf. - (ă)tură.

H AFUMEGĂ vb. I. (Frecvent) =

afuma (I 2°). (Fig.)
afumam

L...

H 33/3.

ne afumegă neîncet cu măgălităoară curinte. PIS-
CUPESCU, O. 1337

[Pres. ind. afumeg.]

- Dine afumega cu a protetică.

AFUMEGĂT, -Ă adj. (Frecvent)
(Despre mirosuri) ^{Care iese (de undeva)} Iesit din... ~~exa~~.

lat. ←

[Aerul de acolo] ^ăînsărcinat
cu tot felul de afumegate pufoși. PISCUPESCU, O. 477

L...

H 67/11.

- Participiul lui afumega cu valoare de
devenit adjectiv.

AFUND, -Ă adv., adj., s.n.

I. Adv. 1°. Ca (sau spre)

fund. (mai ales în) ^{cețea} ~~cețea~~ A (se)

Da a fund = a (se) cufunda; a scunde,

~~fig. a se pierde, a dispărea.~~

Leșitele speriete se da afund și se ascundeau în stuful și în papura de pe mal. ODOBESCU, I 142. Pescarul... dădu coșurile afund și le legă de țărui. DELAVRANCEA, V. Y. 191. ~~Wremă nit pierdeă, în apă săreă, și afund se da.~~ TEODORESCU, P. P. 645.

de atâtea... neveste... se dan afund cu țârgoveții. DELAVRANCEA, S. 30.

Unii plănuiau să se dea afund în pădurile mai depărtate. GALACTION, OI 277.

cf. ZANNE, P. V 49. Loc. adv.

De-afundelea = afund.)

S'a dat afundili, de rusine față de domnul Vintilă. Crumeș. KLOPȘTOCK, ALAS. 15 IV 1928, 9/2.

A trage afund = a trage la fund.

Cel ce cade [în holbură]... trebuie să piară, căci îl trage afund. HEM. ~~Poteni, în lăști~~ 470.

2°. Adânc, în adâncime,

profund. Săpând temelia afund în pământ, aflară un cap de os.

MOXA, 356/16. [Crucea] omproșată.... afund. DOSOFTEIU, V.S. 172. El cu armașul său pătrunse afund printre vrășmasi. CALENDARIU (1814), 118/6. Paru mai afund îi bagă.

PANN, S. II 124 Dormea încă afund, nici nu i se curcea răsuflatul. SADOVEANU, O.S. 244.

14

14

T ca

12

13

12

1ă

H 24/1.

1-1 neas

Am un butoiu rotund, și e bog în păr afund. (Căciula). GOROVEI, C. 48.

3° (În legătură cu „a cunoaște, a ști”, după fr. à fond) Cu temerărie, temerărie, adânc, seplin.)

1 ...

1 u

Nu cunoaște mai afund pe toți vecinii. HASDEU, I. C. 151. I. Văcărescu cunoaște afund toate interesele țării. ODOBESCU, I. 288. Sânt... Românii, ce se cred că afund cunosc limba românească. JIPEȘCU, O. 55.

1 du

1 u

II. Adj. (mai ales în Transilv.)

A dânc ?

H 128/22.

H nu compunde.

H Mășină

L-au slobozit într'o ocnă pustie și afundă. SINCAL, HR. III. 227. Se sapă o groapă la mijloc mai afundă. ECONOMIA 1911. Au aflat o fântână afundă. TICHINDEAL, F. 1394. Groapă afundă i-au făcut. RETEGANUL, P. II. 648. Groapă afundă, săpată în pământ. MARIAN, T. 4.

H 191/20

Ju Emiloh, remăși pe loc mică, lângă vâșle, pentru afund și sege. MURNU, O. 168.

În cea mai afundă vedine, puvăitell
Sunării și-a alcătuit
o rânduielă.
SADOVEANU, P. M. 280.

S'o necut într' un tâu.

Tâu e fost cam afund. Nu mai am bine mâi mult. MĂNDRESCU, L. P. 178.

Într'un trap mic și nit venit...
în bulboarele cele mai afunde
la sperului.

1 u

570 O/EAVJ, N. F. 48.

Aa nu parea mai a-
funde drept până la
dome. id. r. 59.

H Mășină

III. Subst. Adânc, adâncime. No-
rul trece și dispore în afundul ce-
lului. ALECSANDRI, P. II. 126. El a
venit dintr'un afund de Răsărit.
COSBUC, B. 17. Toti s'au înecat, La a-
fund s'au dat. TEODORESCU, P. P. 1576.
1 țig. Oțtând greu din afund. CA-
RAGIALE, M. S. 43.

Fenicia a murat
să-l domdească, [pe demonul mării]
mflând asupra lui
și pipăindu-l până
ce l-a moartit în
afundul somnului. SADOVEANU, D. P. 106.

10

[Pl. (ad III) - funduri.]

- din a (= lat. ad) + fund; cf. ital. affonda, fr. à fonda

AFUNDĂ vb. I. I. Trans. și refl.

1. A (se) afunda, a (se) da afund (v.c.)
a (se) băga, a (se) vârî, a (se) lăsa
^(sau către) la fund. Afundară-se (întinoră-se
PSALT. SCH.; afundară-se CORESI, PS.) lim-
bile în groapa ce făcură. PSALT. (1651),
1970 (Natiunile au fost afundate în
groapa pe care a făcuseră.)

H ⁱⁿ JAHRESBER. 171.

Ad

E păcat de Dumnezeu, cucoane, să mă afundez eu
cu totul în focul Gheenei. ODOBESCU, III 45

Fiecare picior i se
afundă parca, în
pământul unceșit.
SAHIA, N. 88. ✓

M'a
făcut maica băiat, Să scot fetele din iad. Nu știu
scoate-le-oiu, Ori mai tare afundă-le-oiu. BIBICESCU,
P. P. 227. ~~Ca aie~~ A se îngropă, a dispărea: Spi-
cele se clătinau a lene... în jurul colnicelor, sub care
se afundă satul Măgura. DELAVRANCEA, S. 195.

+ ... | e | 1'

~~Te vine greu să
se desprindă de a-
mai afunda în
gile până la col. în
bogățiile României.~~

T a ✓
23.11.19.

Fig. A se băga (într-o
încăpere), a se retrage,
a se izola. Cf. înfunda (IV 3°).
Mă afund într-o crâșmă
să scriu. BACOVIA, O. 19.

Trans. A-băga în apă,

2° A înmuia. Botează-l în mându-l în mâni... afundându-l și scoțându-l deodată. IOAN DIN VINȚI (c. 1689), HEM. 467.

(Mere nora la fântână, Cu cămașa soacrii n' n' mână, Si-o afundă odă în baltă și o țipă peste poartă: „Na-o, soacra, că-i spălată”. IARNIK-BĂRSEANU, D. 455.)

VA dispărea sub apă pentru mai mult timp (în urma unei prăbușiri).

Intrând în mare, Petru se afundă. DOSOFTEIU, V. S. 436. Și se afundă vasele turcești, de se înecă. NECULCE, LET. II 430, 107.

Un sloi de gheață, care se afundă în apă sub picioarele celui ce calcă pe el. RETEGANUL, P. III 618.

(Inrechit) A se îneca. Împlură amândoă corăbiile, cât s'afundară tale. VARLAAM, C. 310 a. Despre o apă curgătoare: A se vârsa. Unde se afundă Murășul în Tisa... P. MAIOR, IST. 447.

II. Refl. A se abânce, a se pierde în abânciuni, în depărtări.

Sărind... pe al său cal, în văzduh s'au afundat. ALECSANDRI, P. I 50. Tard'n zării răsând s'afundă. COȘBUC, F. 126. S'au prea afundat în pădure și au rălăcit. SBIERA, P. 258. Tot cu ochii-l petreceă, Pană'n codri s'afundă. TEODORSECU, P. P. 623.

III. Fig. 1° Refl. și (rar) trans. A (se) a dânce, a (se) aprofunda (III); a pătrunde adânc (într-un lucru abstract).

Acia-șta feace pre sfântul... să se afunde sufletește. DOSOFTEIU, V. S. 189. Vafi afundat în strategie. Domnilor! zise doamna B. C. NEGRUZZI, I 39. Adânce ofițire la țaranului, în care pare a-l fi afundat suferințele lui. ODOBESCU, I 26. Ajuns acasă mă afundaiu în cugetări. I. NEGRUZZI, III 321.

2° A ponegri pe cineva (în fața altuia). M'ai afundat, cum fi-a plăcut, în fața tatii. Com. I.

PAVELESCU.

IV. (Rar) Trans. și refl. (= pasiv) A (se) înfundă.

Ploaie mare s'a vârsat... Groapa i s'a afundat și mormântu-i s'a stricat. TEODORSECU, P. P. 625. Ușor e a afundă strunga mică cu putine datorii le poate ușor plăti. ZANNE, P. V 613.

[Prez. ind. afund și (mai rar) afundez]

— Din lat. popular *affundare (ad + fundum) = ital. affondare, sard. affundare, fran. affonder, span. afundar, port. afundar.

H 2

la

12

Ita

Refl.

H 440/20.

H 2

H II 361.

15

H 1 III/21

L ...

alineați

9 Trans.

la

— drept

T (<